

แบบรายงานการเข้าร่วมสัมมนา

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้อนุมัติให้

๑. นางสาววัลย์รัตน์ ชายท้าว

ตำแหน่ง บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ

เลขที่ตำแหน่ง ๗๘๒

๒. นางสาววัลยา พุ่มต้นวงศ์

ตำแหน่ง บรรณารักษ์ปฏิบัติการ

เลขที่ตำแหน่ง ๗๘๖

เข้าร่วมสัมมนาในหัวข้อ "พลิกโฉมห้องสมุด ประหยัดงบประมาณ การเรียนรู้ไม่มีขีดจำกัด ด้วยห้องสมุดดิจิทัล (E-Library)" จัดโดย บริษัท ไฮเทคส์ อินเทอร์เน็ต จำกัด ในวันศุกร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐-๑๕.๓๐ นาฬิกา ในรูปแบบออนไลน์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นั้น

บัดนี้ การสัมมนาดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว จึงขอเสนอรายงานดังนี้

๑. รายละเอียดการสัมมนา

วัน/เวลา	หัวข้อ	ชื่อวิทยากร
๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ๑๒.๓๐-๑๓.๓๐ น. ๑๓.๓๐-๑๓.๓๕ น.	ลงทะเบียน หัวข้อที่ ๑ “โอกาสของห้องสมุดดิจิทัลในยุค New Normal ประหยัดงบประมาณ ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างไร?”	นายพัฒนา พิสิทธิ์ฤกษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท ไฮเทคส์ อินเทอร์เน็ต จำกัด
๑๓.๓๕-๑๔.๒๐ น.	หัวข้อที่ ๒ “วิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) ช่วยในการบริหารงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพอย่างไร”	ดร.กานต์ อยู่วิรัช ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน วิทยาศาสตร์ข้อมูล
๑๔.๒๐-๑๕.๒๐ น.	หัวข้อที่ ๓ เสวนา ในหัวข้อ “บริหารงานห้องสมุดดิจิทัลแบบไหนให้โดนใจผู้ใช้งาน”	โดย นายเปรมเกียรติ ตีรี วัฒน์ บรรณารักษ์อาวุโส สถาบันอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) นางสาวนวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์ บรรณารักษ์ ชำนาญการ และ น.ส. จรินทร์ญา ถาวรนิยกุล นักวิชาการคอมพิวเตอร์

วัน/เวลา	หัวข้อ	ชื่อวิทยากร
		ชำนาญการ สำนักหอสมุด กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นางสาวนงลักษณ์ รักษาภักดี หัวหน้างานห้องสมุด โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย และ นายจิรเมธ คฤหบดี นักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงาน กศน.จังหวัด สุพรรณบุรี
๑๕.๑๕-๑๕.๓๐ น.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตอบข้อซักถาม	

๒. จำนวนผู้เข้ารับการสัมมนา

เข้าร่วมสัมมนาผ่านทาง Facebook Live ของแฟนเพจ “Hibrary ห้องสมุดออนไลน์ - E-library สำหรับองค์กร” จำนวน ๒๐๐ คน

๓. สรุปสาระสำคัญจากการเข้าร่วมการสัมมนา

ก่อนเริ่มสัมมนาผู้จัดงานได้เปิดวิดีโอทัศน์แนะนำ Hibrary ซึ่งเป็นห้องสมุดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับองค์กร ที่ได้รับการพัฒนาจนสมบูรณ์ที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน รองรับการใช้งานทั้งระบบ iOS, Android และ Web Browser โดยองค์กรต่าง ๆ สามารถมีห้องสมุดออนไลน์เป็นของตัวเองได้ พร้อมระบบปรับแต่งธีมเพื่อให้เข้ากับอัตลักษณ์องค์กร Hibrary คัดสรร E-book, E-text book, E-magazine และ E-newspaper ถูกลิขสิทธิ์ ที่อัปเดตใหม่ และขายดี จากทั้งสำนักพิมพ์ และนักเขียนอิสระ มีฟีเจอร์การอ่าน E-book ตามแบบมาตรฐานสากล ทั้งไฟล์ PDF และ E-PUB มีระบบการอ่านออกเสียง Text to Speech เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้อ่านที่มีปัญหาในการอ่าน มีระบบจัดการสิทธิ์ทรัพยากร การยืม-คืน จองคิว พร้อมเก็บเวลาการอ่าน เพื่อวัดผลความคุ้มค่าของทรัพยากรที่ให้บริการ สามารถรองรับการใช้งานแบบ Walk in โดยการสแกน QR-Code เพื่อเข้าใช้งานได้อย่างสะดวกสำหรับการให้บริการในห้องสมุดหรือสถานที่ต่าง ๆ มีระบบค้นหาห้องสมุดที่อยู่ในพื้นที่ให้บริการ สามารถสมัครสมาชิกห้องสมุดได้ง่าย ๆ ผ่านทางแอปพลิเคชัน มีบริการ cloud storage สำหรับเผยแพร่ทรัพยากรขององค์กร รองรับ E-book, VDO และพ็อดคาสต์ (Podcast) ไม่ต้องเสียค่าบริการหรือค่าบำรุงรักษาระบบแบบรายปี รองรับระบบปฏิบัติการใหม่ล่าสุดเสมอ ได้รับความไว้วางใจจากทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน โรงเรียน มหาวิทยาลัยโดยมีผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนผ่านห้องสมุดประชาชน ครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย การเข้าถึงง่าย มีทรัพยากรตอบโจทย์ E-book

ถูกลิขสิทธิ์ ช่วยปลดล็อกข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด จากนั้นเป็นการบรรยาย และเสวนาในหัวข้อสรุปได้ดังนี้

หัวข้อที่ ๑ “โอกาสของห้องสมุดดิจิทัลในยุค New Normal ประหยัดงบประมาณ ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างไร?” โดย นายพัฒนา พิสิฎฐาเดช ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท ไฮเทคส์ อินเตอร์แอกทีฟ จำกัด Hibrary คือ ห้องสมุดดิจิทัล หรือ E-library เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ไม่มีขีดจำกัด บริษัทที่พัฒนาเป็นบริษัทลูก ในเครือเมพ คอร์เปอเรชั่น กลุ่มบริษัทของ B2S และกลุ่มบริษัท เซ็นทรัล รีเทล มีประสบการณ์ในการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์มากกว่า ๑๐ ปี เน้นการพัฒนาหนังสือที่ได้มาตรฐานสากล เรียกว่า E-PUB ซึ่งช่วยให้ทุกคนอ่านหนังสือได้อย่างสะดวกในอุปกรณ์ขนาดเล็ก

ปี ๒๕๕๔ เปิดบริษัท ไฮเทค ปี ๒๕๕๗ นำเข้าเครื่องอ่าน E-reader ปี ๒๕๖๒ พัฒนา Hibrary ปัจจุบันมี ๑๑๐ องค์กร ที่ใช้ระบบของ Hibrary ปี ๒๕๖๔ ร่วมพัฒนา TKRead ให้กับอุทยานการเรียนรู้ TK Park และเปิดให้บริการ ปี ๒๕๖๕ โดยมีสถิติการใช้งานอันดับหนึ่ง จากนั้นได้พันธมิตรเพิ่ม คือศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขยายการใช้งานห้องสมุดออนไลน์ให้มีความสะดวกและใช้ได้สะดวก โดยใช้ชื่อเรียกว่า CU-eLibrary แอปพลิเคชัน

ด้วยพฤติกรรมกรรมการอ่านเปลี่ยนไป ผู้ใช้บริการต้องการอ่านเนื้อหาไม่จำกัดรูปแบบ มีอุปกรณ์เข้าถึงหลากหลาย และเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ Hibrary จึงตอบโจทย์เพราะอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่มีข้อจำกัด ให้บริการทั่วถึงและปรับตัวในทุกสถานการณ์ เชื่อมโยงถึงประชาชน ปัจจุบันให้บริการที่ห้องสมุดประชาชน ๔๑ แห่ง ทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงห้องสมุดได้สะดวก การทำ QR-Code ไว้หน้าห้องสมุดให้สแกนเพื่ออ่านได้เลย เป็นบริการ QR-Code Location Base ตัวอย่าง การติดแปะQR-code ที่ข้าวกล่องของโรงพยาบาล เมื่อผู้ป่วยสแกนสามารถอ่านหนังสือได้ เป็นการปรับการเรียนรู้เข้าถึงได้ง่าย รองรับกรรมการอ่านสำหรับทุกคน สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึง โดยผู้มีปัญหาในการอ่านสามารถอ่านหนังสือได้ เสริมสร้างความเท่าเทียมทางสังคม Hibrary ไม่ได้มาทดแทนหนังสือเล่ม แต่ช่วยเสริมช่องทางการขายให้กับสำนักพิมพ์

๕ ปีที่ผ่านมา หลายองค์กรพัฒนาห้องสมุดออนไลน์ ไม่สำเร็จถึงร้อยละ ๗๕ โดยตรวจสอบได้จากการอัปเดตของแอปพลิเคชัน งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือในแต่ละปีลดลง จำนวนการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันน้อยลง จำนวนการจัดซื้อหนังสือใหม่ จำนวนการรีวิวจากผู้ใช้งาน คุณภาพของเนื้อหา

ปัจจัยความสำเร็จของ Hibrary คือ การไม่เน้นพัฒนาระบบอย่างเดียวแต่เน้นงบจัดซื้อ E-book มีสำนักพิมพ์มากกว่า ๑๐๐ แห่งและนักเขียนอิสระ แพลตฟอร์มที่ได้ใช้ประโยชน์ และนำกลับมาใช้รายงานผลได้ (สถิติการอ่านแต่ละเล่ม ไม่เน้นการยืม) ใช้บุคลากรบริหารน้อยที่สุด ส่งเสริมการอ่าน (แชร์การอ่าน) หนังสือยอดนิยม (จากยอดการจอง มีระบบตัดคิวการจอง) บรรณารักษ์ปฏิบัติงานที่ทำการคัดเลือกเนื้อหาทรัพยากรประชาสัมพันธ์ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย ส่งกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน วิเคราะห์และติดตาม ประหยัดงบประมาณ (ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โอกาสในการเข้าถึง ค่าเสียโอกาส ค่าส่งหนังสือ เวลา) ส่งเสริมการเข้าถึงเพื่อความเท่าเทียม และด้วยในปัจจุบันโลกของเรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙

ห้องสมุดต่าง ๆ ไม่สามารถให้บริการได้อย่างเต็มรูปแบบ ทำให้เราต้องปรับตัวใช้ชีวิตวิถีใหม่แบบ New Normal ลดการสัมผัสและการเดินทาง ต่อยอดการเรียนรู้รูปแบบไม่มีขีดจำกัดด้วย Hibrary นั้นเอง

หัวข้อที่ ๒ “วิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) ช่วยในการบริหารงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพอย่างไร” โดย ดร. กานต์ อยู่วิรัช ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล

Data Science คือ ศาสตร์ที่จะเปลี่ยนข้อมูลเป็นคุณค่าหรือ value ด้วย

๑. ตัวชี้วัด โดยทุกอย่างเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถาม คำถามที่ดีจะนำไปสู่คำตอบที่ดีได้ ตามด้วยการเก็บข้อมูล และเปลี่ยนเรื่องที่น่าเบื่อให้กลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ตัวอย่าง การสร้างกราฟแท่งเดิม ๆ เปลี่ยนเป็นกราฟเส้นเพิ่มความลึกน้อย

๒. ความเข้าใจเชิงลึกหรือเรื่องเล่าที่น่าสนใจ ด้วยการพูดคุยกับลูกค้า เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการอย่างแท้จริง

๓. Data Science เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุด และผลิตภัณฑ์ด้านข้อมูล ตัวอย่างการใช้ข้อมูลของห้องสมุด เนื่องจากห้องสมุดมีข้อมูลมหาศาล การเชื่อมโยงความรู้จากอดีตสู่ปัจจุบัน จะช่วยในเรื่องของการปรับปรุงคุณภาพในด้านต่าง ๆ ทำให้ทุกฝ่ายเห็นภาพมากขึ้น กระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพดีขึ้น

การเริ่มต้นของ Data Science โดยหาว่าข้อมูลอะไรของห้องสมุดน่าสนใจบ้าง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการห้องสมุด เช่น ใครเป็นผู้ใช้ประจำ ข้อมูลหนังสือที่เรามีอยู่ มีเนื้อหาอะไรบ้าง ข้อมูลสำนักพิมพ์ห้องสมุดสามารถพาร์ทเนอร์สินค้าได้หรือไม่ ข้อมูลการยืมคืน เช่น ใครยืมบ่อยใครอ่านเนื้อหาแนวไหน ข้อมูลการต่อคิวหนังสือ กิจกรรมที่ได้รับความนิยม เป็นต้น ลองนำข้อมูลสถิติมาตรวจสอบแล้วคุณอาจจะเจอสิ่งที่น่าสนใจ

หัวข้อที่ ๓ เสวนา ในหัวข้อ “บริหารงานห้องสมุดดิจิทัล แบบไหนให้โดนใจผู้ใช้งาน” โดย นายเปรมเกียรติ ศิริวิวัฒน์ บรรณารักษ์อาวุโส สถาบันอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) นางสาวนวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์ บรรณารักษ์ชำนาญการ และ นางสาวจรินทร์ญา ถาวรนิชกุล นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ สำนักหอสมุด กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นางสาวนงลักษณ์ รักษาภักดี หัวหน้างานห้องสมุด โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย และนายจิรเมธ คฤหบดี นักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงาน กศน.จังหวัดสุพรรณบุรี

ในแต่ละประเภทห้องสมุดได้พูดถึงบริหารงานห้องสมุดดิจิทัล แบบไหนให้โดนใจผู้ใช้งาน ดังนี้

๑. ห้องสมุด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดทำ E-book เนื่องจาก กศน. มีผู้ใช้หลากหลายช่วงวัย ทำให้การส่งเสริมการอ่านเน้นจัดกิจกรรมใช้ E-book ส่งเสริมการอ่าน ข้อเปรียบเทียบและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการที่ให้ความสนใจ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นร้อยละ ๔๐-๕๐ กลุ่มวัยกลางคนร้อยละ ๕๐ (กลุ่มหนึ่งให้ความใส่ใจแต่อีกกลุ่มไม่สนใจเลย) กลุ่มอาชีพค้าขายในตลาดร้อยละ ๑๐ เนื่องจากมองไม่ค่อยเห็น อ่านบนหน้าจอลำบาก กลุ่มผู้สูงวัยร้อยละ ๕ ให้ความสนใจ คำถามคิดว่าพื้นที่ห้องสมุดยังจำเป็นหรือไม่ ถ้าวันหนึ่งคนใช้งาน E-book มากขึ้นเรื่อย ๆ ยังจำเป็นเพราะ กศน. มีผู้ใช้หลายหลายช่วงวัย

๒. ห้องสมุดออนไลน์ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย นักเรียนจะอ่านหนังสือก่อนเรียนคาบแรก เพื่อฝึกสมาธิเด็กก่อนเริ่มเรียน ๑๐ นาที ตามความสนใจ ห้องสมุดจะนำหนังสือไปวางไว้ที่ห้องเรียน จุดเริ่มต้นจากช่วงโควิด ๑๙ แพร์ระบาด ผู้บริหารเห็นความสำคัญ อนุมัติให้ซื้อ E-book และทำคู่มือการใช้งาน ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการอ่าน เช่น ใ้รางวัลผู้อ่านมากที่สุด เคล็ดลับนี้สามารถปรับใช้กับองค์กรอื่นได้ การสนับสนุนจากทุกหน่วยงานภายใน รวมถึงผู้บริหาร

๓. สำนักหอสมุด กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลกระทบของห้องสมุดในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ เปิดบริการในรูปแบบออนไลน์ เช่น ส่งหนังสือถึงบ้าน การตรวจสอบหนังสือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บรรณารักษ์ให้คำปรึกษา การใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ เลือกซื้อฐานข้อมูลหนังสือ E-book ห้องสมุดดิจิทัลช่วยในการส่งเสริมการอ่าน เทคนิคการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้คณะกรรมการเป็นคนเลือกหนังสือบางเล่ม โดยเนื้อหาสามารถใช้ร่วมกันได้ บรรณารักษ์จะเป็นคนช่วยตรวจสอบความซ้ำซ้อน เจ้าหน้าที่ไม่ต้องปรับการทำงานมากเนื่องจากระบบถูกออกแบบมาให้ใช้งานง่าย ดาวนโหลดติดตลายน้ํา การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการอ่าน ควรเน้นให้นักศึกษาเข้ามาใช้งานมากขึ้น เด็กเล็กควรมีการสอนการใช้งาน เช่น แข่งขันการค้นหาหนังสือในแอปพลิเคชัน “หาหนังสือไม่ยากอย่างที่คิด” สร้างเนื้อหาแนะนำหนังสือน่าอ่าน ประชาสัมพันธ์บนแฟนเพจเฟซบุ๊ก ความคุ้มค่าการซื้อหนังสือตัวเล่ม มองภายนอกมีจำนวนหนังสือเยอะ แต่มีเนื้อหาที่ล้าสมัยทำให้บรรณารักษ์ต้องมาวิเคราะห์การใช้งานบางเล่มที่ไม่ถูกใช้งานเพื่อการจัดซื้อครั้งต่อไปที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

๔. ห้องสมุดประชาชน สถาบันอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ช่วยกระตุ้นให้มียอดการใช้งาน E-book มากขึ้น กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กและครอบครัว เยาวชนคนรุ่นใหม่ ผู้ใหญ่ วัยทำงาน ครู นักการศึกษา ด้วยบริการ ยืม-คืนหนังสือ กิจกรรม library of thing เช้าพื้นที่ working space, TK Café Book delivery, TK Public online library การปรับตัวในช่วงโควิด ๑๙ แพร์ระบาด ได้เปิดคลัง E-book แจกให้อ่านฟรี กว่า ๑๖,๐๐๐ เล่ม กิจกรรม Trust TK : มั่นใจเมื่อแวะมา TK Park ร่วมมือรักษามาตรการป้องกันเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ เพื่อความปลอดภัยของทุกคน จัดบริการใหม่หลังยุคโควิด เช่น ไม่ต้องพกบัตรสมาชิก ลงทะเบียนสำรองที่นั่ง มีระบบแจ้งเตือน book delivery (สร้างระบบเป็นส่วนเสริมในแอปพลิเคชัน) คิดค่าจัดส่งจริงตามไปรษณีย์ E-book ดิบออกต่อ ห้องสมุดออนไลน์ “TK Read” มีทั้งพร้อมอ่านและรอคิวเหมือนไปห้องสมุดจริง ซึ่งติด Top chart หมวดหมู่ฟรีแอป มีเนื้อหาหลากหลายทำให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มวัย หนังสือสำหรับเด็กมีการยืมมากที่สุด เนื่องจากเนื้อหาสั้น อ่านจบเร็ว เทคนิคการเลือกซื้อหนังสือตามประเด็นยอดนิยม เช่น การท่องเที่ยว การซื้อหนังสือเพิ่ม (copy) ดูจากการจองคิวหนังสือมาก จุดเด่นของ TK park ให้บริการตลอดเวลา ไม่มีวันหยุด สามารถนำสถิติมาวิเคราะห์ได้อย่างละเอียด ห้องสมุดยังจำเป็นเพราะเมื่อเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ หดไปคนต้องการอ่านหนังสือตัวเล่ม เพราะการทำออนไลน์เป็นเพียงส่วนเสริมเท่านั้น เป็นการส่งเสริมช่วยกันไป เนื่องจากมีปรับตัวตลอด